

آینه

کیمیان

سحر خدایاری را **همان‌هایی‌کشته‌اند که برایش اشک‌تمساح می‌ریزند!**

● آيا زمان آن نرسیده است که دستگاه قضا وارد شود و همان‌طور که نمایندگان متهم به دخالت در به هم ریختن بازار خودرو را دستگیر می‌کند با نمایندگان دروغ‌پرداز علیه نظام و همصدا با دشمن برخورد کند؟ آيا نباید به نیت آن دسته از سلب‌بریتی‌های کم‌سواد و مدعی که برخی از آنها فیرق فعال مدنی یا معدنی را نمی‌دانند! و در خوشبینانه‌ترین حالت برای خودنمایی وارد هر موضوعی که اطلاع و تخصصی در آن ندارند شک کرد؟... دستگاه قضایی و مراکز اطلاعاتی و امنیتی با بررسی دقیق ماجرا می‌توانند صحت یا نادرستی این احتمال را کشف و به گاهی مردم برسانند... در همین روزهای پس از مرگ سحر و در شرایط سخت اقتصادی و معیشتی مردم باز هم برخی دولتی‌ها از جمله معاون حقوقی و سخنگوی دولت از موافقت و پیگیری دولت برای ورود زنان به ورزشگاه گفتند... پرداختن به مباحثی همچون ورود زنان به ورزشگاه، موتورسواری یا دوچرخه‌سواری، طرح به اصطلاح کودک‌همسری به جای توجه به نیازهای اصلی قشر باتوان کشورمان از جمله بیمه زنان سرپرست خانوار، مرخصی زایمان زنان شاغل، تسهیل شرایط ازدواج، تسهیل امکان فرزندآوری و فرزندپرووری زنان شاغل، ایجاد زیرساخت‌های بهتر برای ورود اجتماعی زنان با الگوی بومی ایرانی اسلامی نه دیکته‌های غربی کار را به جایی می‌رساند که اولویت‌های برخی زنان جامعه نیز دچار تغییر می‌شود.

فریاد زنران

شرط ماندگاری آرامش در اقتصاد ایران

● ... تنش‌ها در سال ۹۸ تشدید شده اما متغیرهای اقتصاد کلان رو به بهبودی حرکت می‌کنند. به‌عنوان مثال، در حالی که رشد شاخص قیمت در ۴ ماه منتهی به مردادماه سال جاری حدود ۴ درصد بوده، رشد شاخص بهای کالاها و خدمات در ۴ ماه پایانی سال گذشته حدود ۸ درصد بوده است. درخصوص بازار ارز و سایر بازارها نیز چنین است. درخصوص تورم، عمده سؤالاتی که در مقایسه‌ای صدق می‌کند، عمده سؤالاتی که در این خصوص اذهان عمومی را به خود مشغول کرده را می‌توان ذیل دو سؤال کلی خلاصه کرد: اول اینکه راز آرامش اقتصادی در ماه‌های اخیر چه بوده است؟ دوم اینکه گسل‌های این آرامش چیست و چه مجموعه عواملی باعث تبدیل این آرامش به توفان می‌شود؟ این دو پرسش کلیدی در ویژه‌نامه «گره رسانی‌های دنیای اقتصاد» مطرح شده و اقتصاددانان و کارشناسان، این موضوعات را مورد نقد و بررسی قرار داده‌اند.

راز است

بودجه دستگاه‌ها متوقف به‌دستور نیست

● **غلامرضا اناریلوپز**، پس از پخش سریال گاندو و عدم تحمل برخی از صاحب‌منصبان دولتی گفته می‌شود که به دستور رئیس‌جمهور از این پس اعتبارات رسانه ملی پس از تأیید دو نماینده رئیس‌جمهور در شورای نظارت سازمان توسط سازمان برنامه و بودجه تخصیص داده خواهد شد. این گفته‌ها که به شایعه بیشتر شباهت دارد تا واقع، آن‌هم به‌دلیل زیر ، بعید است رئیس‌جمهور به عنوان یک حقوقدان چنین دسترسی داده باشد... مجلس در متن واحده به دولت اجازه داده تا فلان مبلغ (۱) از مصارف عمومی دولت را ابلاغ کند و بدون چنین جوازى دولت حق مصرف یک ریال را ندارد. چه برسد به آنکه بودجه سازمانی را قطع یا مقید به تأیید فلان مرجع منصوب خود نماید. مجلس در قانون بودجه علاوه بر این جواز در ماده واحده قانون بودجه، با را از تکلیف وظیفه دولت فراتر نهداده و حکم کرده مازاد بر مصارف عمومی در صورت وصول درآمدها بیش از مبلغ مصوب مبلغ ۴۰ هزار میلیارد تومان سقف بودجه را افزایش دهد. بازخوانی سطرسطر ماده واحده قانون بودجه سنونواتی مخصوصا سال ۹۸ این واقعیت را نشان می‌دهد که بعید است یک حقوقدان آن را بخواند و متوجه جواز و حکم مقنن در وصول منابع و هزینه‌کرد مصارف نشود. ۴- وقتی مقنن (۲) کلیه اعتبارات مصوب جاری و عمرانی منظور در قانون بودجه کل کشور را تا آخر سال مالی قابل مصرف می‌داند، مگر صاحب‌منصبی می‌تواند دسترسی خلاف آن صادر کند؟

شرق؛ کاهش جمعیت کیفری به یکی از دغدغه‌های مهم دستگاه قضا تبدیل شده است. جمعیتی که بخش چشمگیری از بودجه قوه قضائیه را به خود اختصاص داده و کارکرد اصلاح و بازپروری نیز با تراکم بالای جمعیت کم‌رنگ شده است؛ چه در دوره ریاست پیشین قوه قضائیه و چه اکنون موضوع حبس‌زدایی به‌صورت بخش‌نامه منتهی شده است. هرچند در دوره قبل بخش‌نامه کاهش جمعیت کیفری چندان موفقیتی در پی نداشت، حال باید دید در دوره ریاست جدید چنین بخش‌نامه‌ای مثمر‌تر خواهد بود یا خیر! اما نکته مهم توجه به کودکان زیر ۱۸ سال، زنان، سالخوردگان و افراد بیمار در این بخش‌نامه است که در آن خواسته شده از ورود این افراد به زندان جلوگیری و از احکام جایگزین حبس استفاده شود.

قرارهای تأمین کیفری از نوع کفالت وثیقه صادر شوند

رئیس قوه قضائیه در اجرای بند ۶۴ سیات‌های کلی برنامه ششم توسعه، مصوب ۱۳۹۴۰۴۰۹ مقام معظم رهبری «مذله‌العالی» و مقررات قانون آیین دادرسی کیفری و قانون مجازات اسلامی در زمینه حبس‌زدایی، «دستورالعمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها» را ابلاغ کرده است. این دستورالعمل در ۲۹ ماده به دنبال راهکاری برای حبس‌زدایی است و در ماده ۲ آن به‌منظور کاهش صدور قرارهای تأمین کیفری منتهی به بازداشت اقدامات موارد ذیل پیش‌بینی شده است: «الف- در خصوص اظهارنظر نسبت به قرارهای بازداشت موقت صادره، دادستان‌ها یا معاونان آنها تا حد امکان شخصاً نسبت به ضرورت قانونی، عواقب و آثار این قرار به‌ویژه نوجوانان، جوانان، زنان، سالخوردگان، بیماران و افراد فاقد سابقه کیفری بررسی و اعلام نظر نمایند. ب- قرارهای تأمین کیفری از نوع کفالت و وثیقه تا حد امکان به نحوی صادر شود که متهم فرصت کافی جهت معرفی کفیل یا تودیع وثیقه داشته باشد. در صورت تأمین قرار، وفق مقررات و خارج از وقت اداری، مرجع صادرکننده قرار یا قاضی کشیک، مکلف به پذیرش آن می‌باشد. دادستان‌ها در اجرای «دستورالعمل فوریت‌های قضائی و نحوه عملکرد واحد کشیک مصوب ۱۳۹۵، مکلف‌اند واحد کشیک قضائی را خارج از وقت اداری و روزهای تعطیل به این امر اختصاص دهند. مرکز تا همکاری سازمان بستر لازم را جهت ارتباط مکانیزه واحد کشیک قضائی با زندان فراهم می‌نماید تا بدون نیاز به اعزام زندانی، درخواست وی برای قاضی کشیک ارسال و با حضور وثیقه گذار یا کفیل در واحد کشیک و طی مراحل قانونی، دستور قضائی دائر بر آزادی متهم در بستر سامانه به زندان اعلام شود. پ- مرجع صادرکننده قرار تأمین کیفری و همچنین رئیس زندان یا معاون وی در اجرای حکم مقرر در تبصره ماده ۲۲۶ قانون آیین دادرسی کیفری مکلف‌اند به‌منظور دسترسی متهم به کفیل یا وثیقه‌گذار و با اشخاصی که برای این منظور معرفی می‌کند، تمهیدات لازم را فراهم نمایند. ت- دادستان‌ها باید ترتیبی اتخاذ نمایند تا در صورت معرفی کفیل یا تودیع وثیقه در وقت اداری یا خارج از آن و فراهم‌بودن موجبات پذیرش تأمین، متهم به زندان معرفی نشود. ث تبصره یک این ماده نیز بر ضرورت فراهم‌شدن امکان دسترسی به پرونده برای پذیرش وثیقه تأکید شده است. در این بخش‌نامه بر استفاده از بستر الکترونیکی تأکید شده و در ماده ۳ آمده است: «رئیس دادگستری با همکاری مرکز تمهیدات لازم را جهت برقراری ارتباط از طریق سامانه الکترونیکی برخط (آنلاین) فراهم می‌نماید تا ضمن تسریع در فرایند احراز مالکیت، ارزیابی و توقیف ملک در وقت اداری یا خارج از آن، از اعزام متهمان به زندان جلوگیری شود. تا زمان برقراری

ارتباط، تمهیدات لازم جهت استقرار کارشناسان رسمی دادگستری و نمایندگان ادارات ثبت اسناد در واحدهای قضائی و واحد کشیک اختصاصی معمول گردد».

برقرارهای صادره نظارت دقیق شود

بحث نظارت بر قرارهای صادره یکی از چالش‌های چند سال اخیر بوده است. ازاین‌رو در این بخش‌نامه تأکید بسیار بر آن شده و در ماده ۴ مقرر شده است: «دادستان عمومی و انقلاب و سرپرستان نواحی دادسرا بررسی‌کننده بر تمامی قرارهای صادره توسط قضات دادسرا که منتهی به بازداشت شده است، از حیث تناسب قرار تأمین و امکان پذیرش آن با توجه به تأمین‌های معرفی‌شده از سوی متهم نظارت نمایند تا از صدور قرارهای نامتناسب یا تأخیر در پذیرش تأمین و زندانی شدن متهم جلوگیری شود. همچنین، لازم است ضمن بررسی روزانه آثار بازداشتی‌های دادسرا، دستورات لازم را صادر کنند. سازمان نیز موظف است در مقاطع سه‌ماهه، اسامی زندانیان تحت قرار را به تفکیک استان برای دادستانی کل کشور و حوزه ریاست قوه قضائیه ارسال و روند افزایش یا کاهش آنان را به نحو تحلیلی گزارش کند. دادستان کل کشور پیگیری و اقدامات لازم را جهت تعیین تکلیف وضعیت این افراد به عمل خواهد آورد».

معتادان به زندان معرفی نشوند

همچنین در ماده ۶ مقرر شده است: «با توجه به مواد ۱۵ و ۱۶ قانون مبارزه با مواد مخدر، دادستان‌ها مراقبت نمایند، الف - افراد معتاد جز در شرایط مقرر در قانون هیچ شرایطی به زندان معرفی نشوند؛ ب - از تبدیل عنوان «اعتیاد» به عنوان مجرمانه «استعمال مواد مخدر» با هدف فراهم‌شدن زمینه بازداشت فرد معتاد و معرفی وی به زندان خودداری شود؛ تبصره - دادستان کل کشور با همکاری معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه پیگیری لازم را جهت توسعه مراکز مذکور در مواد ۱۶ و ۱۵ قانون مبارزه با مواد مخدر به عمل آورد».

زنان و افراد زیر ۱۸ سال به زندان معرفی نشوند

در اجرای قوانین و مقررات راجع به حبس‌زدایی و استفاده از تأسیسات حقوقی مفید از قبل تعویق صدور حکم، تخفیف مجازات و معافیت از آن، نظام نیمه‌آزادی و مجازات‌های جایگزین حبس در ماده ۷ مورد توجه قرار گرفته است که شامل سه بند و یک تبصره به شرح ذیل است: «الف - قضات محاکم از صدور حکم به مجازات حبس در مورد افراد واجد شرایط مجازات‌های جایگزین حبس اجتناب نمایند؛ ب - رؤسای کل دادگستری استان‌ها و دادستان‌ها مراقبت نمایند تا استفاده از ظرفیت‌های قانونی درخصوص قرارهای تأمین کیفری و مجازات جایگزین حبس، تا

سیاست

دستور رئیسی برای کاهش جمعیت کیفری

تا حد امکان از ورود زنان و نوجوانان به زندان جلوگیری شود

عسلین، بران کپورآری، تسنیم

حد امکان از ورود افراد کمتر از هجده سال سن، افراد فاقد پیشینه کیفری و زنان به زندان جلوگیری شود؛ پ - محاکم تجدیدنظر در رسیدگی به اعتراض نسبت به احکام مشتمل بر مجازات حبس، سیاست‌های تقنینی دایر به حبس‌زدایی را مورد توجه قرار دهند. تبصره - رؤسای کل دادگستری استان‌ها ضمن نظارت بر نحوه به‌کارگیری ظرفیت‌های قانونی در راستای حبس‌زدایی توسط قضات و ارائه آموزش‌های لازم در این زمینه به آنان، برنامه‌ریزی نمایند تا حداقل پانزده درصد آرای صادره از محاکم کیفری متضمن مجازات جایگزین حبس باشد».

رسیدگی خارج از نوبت به درخواست آزادی مشروط

رسیدگی خارج از نوبت به درخواست آزادی مشروط نیز در ماده ۵۸ مورد تأکید قرار گرفته است و طی آن: «با توجه به شرایط آزادی مشروط مندرج در ماده ۵۸ قانون مجازات اسلامی، رؤسای زندان‌ها موظف‌اند با بررسی اخلاق، حالات و رفتار زندانیان در دوران تحمل حبس، درخواست آزادی مشروط زندانیان واجد شرایط را برای اجرای احکام دادسرا ارسال نمایند. قاضی اجرای احکام کیفری مکلف است حداکثر ظرف یک هفته درخواست را بررسی و نتیجه رسیدگی اعم از ارسال پرونده به دادگاه و یا مخالفت با درخواست که باید همراه با ذکر دلایل باشد را در سامانه منعکس نماید تا به اطلاع زندانی برسد. رسیدگی به درخواست آزادی مشروط در دادگاه خارج از نوبت و یا قید فوریت به عمل می‌آید».

اعضای مرخصی به محکومان با کمتر از ۴ ماه محکومیت باقی مانده

در ماده ۱۴ مقرر شده است: «اعطای مرخصی به زندانیان با اخذ تأمین‌های کیفری، موضوع ماده ۲۱۷ قانون آیین دادرسی کیفری به عمل می‌آیند. زندانیان محکوم به حبس از بابت جرایم تعزیری درجه هفت و هشت، افرادی که باقی‌مانده محکومیت آنان کمتر از چهار ماه است و همچنین افرادی که نسبت به بازگشت آنان به زندان اطمینان حاصل است، به تشخیص قاضی اجرای احکام با صدور یکی از قرارهای تأمین کیفری موضوع بندهای الف، ب، پ، ت، ث، ج و ح ماده مذکور، در چارچوب قوانین و مقررات به مرخصی اعزام می‌شوند».

اجرای نظام‌های نیمه‌آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی

در ماده ۱۷ مقرر علاوه بر عفو، آزادی مشروط گنجانده شده و آمده است: «قضات اجرای احکام کیفری مطابق مفاد مواد ۲۴۸، ۵۰۲، ۵۵۲ و ۵۵۳ قانون آیین دادرسی کیفری وظایفی از قبیل نظارت بر امور زندانیان، اعلام و نظارت بر زندانیان واجد شرایط عفو و آزادی مشروط، پیشنهاد اجرای نظام‌های نیمه‌آزادی و آزادی تحت

نظارت سامانه‌های الکترونیکی، اتخاذ تصمیم درباره محکومان سالند، محکومان مبتلا به بیماری‌های جسمی و روانی و دیگر زندانیان نیازمند به مراقبت و توجه ویژه و پیشنهاد کاهش مدت تعلیق اجرای مجازات محکومان را برعهده داشته و مکلف‌اند با بررسی پرونده‌ها در اسرع وقت اقدام مقتضی را به عمل آورند». همچنین در ماده ۱۹ نیز آمده است: «درخصوص زندانیان موضوع ماده ۳ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی به شرح زیر اقدام می‌شود: الف - در صورت اعلام زندانی مبنی بر داشتن اموالی جهت اجرای حکم، قاضی اجرای احکام کیفری فهرست و مشخصات کامل اموال را نزد دادگاهی که حکم تحت نظر آن اجرا می‌شود ارسال و موضوع را تا حصول نتیجه پیگیری می‌کند.

ب - در صورت وجود ابهام در رای صادرشده، عدم تعیین خصوصیات و میزان دقیق مالی که باید مسترد شود و یا در صورت نیاز به تعیین قیمت مال در فرض عین معین و قیمی بودن محکوم به و تلف واقعی یا حکمی آن قاضی اجرای احکام کیفری در اسرع وقت نظر مرجع قضائی را اخذ و مراتب را به زندان اعلام می‌کند. پ- در صورت درخواست زندانی مبنی بر استفاده از مرخصی یا برقراری تماس با خارج از زندان در جهت اخذ رضایت محکوم له، قاضی اجرای احکام کیفری به فوریت و وفق مقررات حاکم ترتیب اعطای مرخصی یا تماس و ارتباط زندانی را فراهم می‌آورد. ت - در صورت عدم طرح دعوی اعصار در دادگاه توسط زندانی که مدعی اعصار است، قاضی اجرای احکام کیفری ضمن ارشاد درخواست وی را اخذ و به دادگاه ارسال و نسبت به پیگیری پرونده تا حصول نتیجه اقدام می‌نماید. ث - در صورت تقاضای متهم یا محکوم علیه و در راستای جلب رضایت شاکی یا محکوم له، قاضی اجرای احکام کیفری مراتب را به شورای حل اختلاف ویژه امور زندانیان موضوع ماده ۲۰ این دستورالعمل اعلام و تا حصول نتیجه پیگیری می‌کند. تبصره - تمام اقدامات فوق و نتایج حاصله در سامانه ثبت می‌شود».در رابطه با شوراهای حل اختلاف نیز در ماده ۲۰ مقرر شده است: «مرکز امور شوراهای حل اختلاف کیفری رون اجرای این بخش‌نامه در تعداد مورد نیاز در تمامی زندان‌ها «شورای حل اختلاف ویژه امور زندانیان» تشکیل دهد. اعضای شورا باید در راستای تحقق صلح و سازش بین زندانی و شاکي یا مدعی خصوصی از تمامی ظرفیت‌های موجود استفاده کرده و در مسیر رفع مشکلات و حصول سازش به نحوی که به آزادی زندانی منجر شود، تلاش مضاعف نمایند».با توجه به اهمیت بررسی روند اجرای این بخش‌نامه در ماده ۲۷ نیز تأکید شده است: «نظارت، هماهنگی و پیگیری اجرای دقیق مفاد این دستورالعمل با دادستان کل کشور است. در این راستا، هر سه ماه یک بار جلسه‌ای به ریاست

دادستان کل کشور و با عضویت معاون راهبردی، معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم، رئیس سازمان، رئیس مرکز، دادستان انتظامی قضات، رئیس کل دادگستری استان تهران و دادستان تهران در محل دادستانی کل کشور تشکیل می‌شود. در مراکز استان‌ها نیز هر ماه یک بار جلسه‌ای زیر نظر رئیس کل دادگستری و با حضور اعضای مرتبط جهت اجرای دقیق این دستورالعمل تشکیل و نسبت به گزارش‌ها و مشکلات مربوط اتخاذ تصمیم می‌گردد. رئیس کل دادگستری استان موظف است هر سه ماه یک بار گزارش جلسه و تصمیمات متخذه را برای دادستان کل کشور ارسال نماید».با توجه به مواد این بخش‌نامه می‌توان امید داشت با کسر افراد فاقد پیشینه کیفری و زنان و سال‌خوردگان و کودکان زیر ۱۸ سال از شمول قرار بازداشت موقت و استفاده از مجازات‌های جایگزین حبس برای آیین اجرای عدل و عدم بازداشت و زندانی‌کردن معتادان شاهد کاهش جمعیت کیفری در آینده نزدیک باشیم.

 	بود، کماکان کانون‌های وکلای دادگستری شاکله نظام وکالتی در جمهوری اسلامی شناخته می‌شوند. با این حال و با وجود اینکه انتظار می‌رفت با پایان برنامه سوم و وجود آسیب‌هایی که از رهگذر دو سازمان موازی بر حق دفاع مردم و حتی فرایند دادرسی‌ها، تمشیت امور وکلا و خصوصا معضلاتی که در نظارت بر کار وکلا پیش می‌آید از دادن بیشتر مجوز وکالت اجتناب و تمهیداتی برای تعیین تکلیف وکلای این‌س مرکز اندیشیده شود و این بار گران از دوش قوه قضائیه برداشته شود تا مسئولان محترم این‌قوه تمامی اوقات شریفشان را مصروف اجرا و گسترش عدالت کنند متأسفانه در چند ماه اخیر ابتدا با وضع و تصویب این‌نامه توسط ریاست پیشین قوه قضائیه برای قانونی که مدت آن منقضی شده است و در ادامه با تغییر لوگو و اخیرا اعلام برنامه برای اعطای مجوز وکالت توسط ریاست جدید مرکز گاه‌هایی برداشته می‌شود که یقینا هرج‌ومرج در نظام وکالتی، اعتبارزدایی از نظام مستقل وکالت در صحنه بین‌المللی، عدم رغبت شرکت‌ها و طرف‌های خارجی برای قبول و گنجاندن حاکمیت قانون ایران در قراردادهای فیمابین به علت ترس از نبود وکلا و مشاوران حقوقی مستقل، هرج‌ومرج در نظام عرضه و تقاضا در خدمات وکالت از جمله نتایج ادامه روند فعلی است. شاید راه‌حل این باشد تا تصویب قانون جامع وکالت مجلس محترم شورای اسلامی با تصویب ماده‌واحد‌های سرپرستی این‌س مرکز را به کانون‌های وکلا واگذار کند تا ضمن اجتناب از بروز مشکلات عده، حقوق مکاتبه کلیه اشخاصی که از آن مرکز پروانه اخذ کرده‌اند نیز محفوظ بماند.	
---	---	---

روزنه

کواکبیان:

عمده افعال مجلس دهم برگردن نمایندگان تهران است

● مصطفی کواکبیان، نماینده تهران در مجلس، گفت‌وگویی تفصیلی با خبرگزاری «مهر» داشته است. او در این گفت‌وگو به موضوعات مختلف پرداخته است. در ادامه بخش‌هایی از این گفت‌وگو را می‌خوانید.
«سه دیدگاه در رابطه با انتخابات مجلس یازدهم در بین ما اصلاح‌طلبان مطرح شده است؛ یک دیدگاه این است که ما نتنها تحریم نمی‌کنیم، بلکه مشارکت فعالی داریم و تحت هر شرایطی هم فهرست می‌دهیم، دوستانی هستند که جستجوگرخیزه این حرف را زده‌اند و بیان می‌کنند، یک دیدگاه هم ۱۸۰ درجه نقطه مقابل اینهاست و می‌گویند ما برای اعطای نظر تفصیلاتی شرط می‌گذاریم و اگر این کار انجام شد، شرکت می‌کنیم، فعال می‌شویم و فهرست می‌دهیم؛ این بحث به حضور مشروط در انتخابات مشهور شده است. دیدگاهی که خود بنده و دوستانی از اصلاح‌طلبان داریم، این است که معتقدیم ما اهل تحریم نیستیم و نظام را از خودمان می‌داییم، اما کلامی هم وجود دارد، باید برطرف کنیم؛ ولی اینکه به هر قیمتی بخواهیم فهرست بدهیم، این‌طور نیست. اگر توانستیم در سید نامزدهای خود مثلا بالای ۲۰ نفر در کل کشور افراد قابل، واجد شرایط و افرادی که مقبولیت خوبی دارند، بگنجانیم، فهرست هم می‌دهیم، فعال هم می‌شویم و رقابت جدی می‌کنیم؛ ولی اگر به هر دلیلی احساس کردیم نمی‌توانیم رقابت‌ت جدی داشته باشیم و برای اکثریت کرسی‌ها نامزد معرفی کنیم، انتخابات را تحریم نمی‌کنیم و به مردم اعلام می‌کنیم شرکت کنند و این بین نامزدهای موجود به هرکسی خواسته رای بدهند. ممکن است بعضی از کاندیداهای تأیید شوند، ولی نفرات مورد حمایت دولت باشند، اینجا بحثی مطرح است که آیا ضرورت دارد مثل قبل ائتلاف کنیم؟ کسانی که در دوره قبل در فهرست ما آمدند، بعد از پایان انتخابات اساسا یک بار هم در فراسکون اصلاح‌طلبان شرکت نکردند، این چه فایده‌ای دارد؟ ممکن است ما الان هم بتوانیم با مشارکت افراد و جریانات غیراصلاح‌طلب فهرست ببندیم؛ ولی تجربه ما می‌گوید فایده‌ای ندارد.»
«ما همین الان هم بدون آنها [مستقلین] فراسکیون اکثریت هستیم، ولی اکثریت مجلس نیستیم. این دو متفاوت است. ما در مجلس هشتم ۴۰ نفر بیشتر بودیم؛ ولی کارآمدی ما از ۱۲۰ نفر مجلس دهم بیشتر بود، چرا؟ چون تکلیفمان با خودمان معلوم بود. اگر می‌خواستیم چیزی تصویب نشود، نقش داشتیم؛ ولی قدرت اینر را نداشتیم که بتوانیم چیزی را تصویب کنیم، اما مشکل امروز ما این است که نمی‌توانیم نه چیزی را به تصویب برسائیم، نه مخالفتی کنیم که چیزی به تصویب نرسد؛ چرا؟ چون وقتی آن دو فراسکیون اولایی و مستقلین با هم باشند، اکثریت مجلس مربوط به آنهاست.»
«من خودم عضو هیئت‌رئسه شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح‌طلبان بودم، ما به سه دلیل دیگر در جلسات تمام شرکت نکردیم، اول اینکه می‌گفتیم چرا شما با دولت ائتلاف کردید. ما در آن زمان مخالف بودیم و گفتیم قبول نداریم. دوم اینکه چرا اشخاص رای بیشتری از احزاب در شورای عالی سیاست‌گذاری دارند. ما آنجا گفتیم بالاخره احزاب باید هزینه بدهند و پای این قصه بایستند. این مهم نیست که چه چیزی از دل احزاب بیرون می‌آید؛ زیرا بالاخره «بماهو حزب» محوریست می‌یابد. سه‌مین اختلاف ما هم نحوه سازوکار شورای عالی سیاست‌گذاری بود. ببینید الان در شورای هماهنگی جبهه اصلاحات هیچ‌کس رئیس دائم نیست، بلکه هر دیریکل سه ماه رئیس است؛ یعنی دوره‌ای است. ما گفتیم سازوکاری دموکراتیک در شورای عالی سیاست‌گذاری حاکم نیست؛ به همین دلیل دیگر ن‌رفتیم.»
«البته در جمهوری اسلامی تجربه نشان داده کسی که یک دوره رئیس‌جمهور بود، باید دوره بعد هم بیاید و خودش انتخاب شود. من معتقدم کاندیدای جدی که اصلاح‌طلب و مخالف حسن روحانی باشد، در گزیننه‌ها نداشته‌اشتم. برای مثال فردا یا به‌گوتین، آقای لاریجانی تأیید صلاحیت شده و سعید جلیلی، شما بفرمایید در انتخابات شرکت کنید (خنده)، بنده باید چه کار کنم؟ عرض من این است که ما را در محذورات این‌چنینی نگذارند تا احزاب بتوانند واقعاً بر اساس همان قانون و تعریفی که از رجل سیاسی، مدیر، مدیر و امانتداری می‌شود، تصمیم بگیرند.»
«من یک مورد را بگویم؛ در مجلس نهم که نمایندگان تهران همسو با دولت احمدی‌نژاد بودند، تدرتدین مواضع را علیه دولت احمدی‌نژاد داشتند. در آن مقطع نمایندگان تهران اجازه تسعیر ارز را به احمدی‌نژاد ندادند، رئیس‌جمهور را تا پای سؤال کشاندند، وزرا را استیضاح کردند. اما وقتی ما با همان مشکلات در سال ۹۶ مواجه شدیم، نمایندگان تهران که همگی عضو فراسکیون امید هستند، چه کردند؟ سؤال از رئیس‌جمهور را امضا کردند؟ وزرا را پای استیضاح کشاندند؟ آیا همان انتقادهایی را که اصولگرایان مجلس نهم به دولت همسو با خود داشتند، اصلاح‌طلبان مجلس دهم به دولت روحانی کردند؟ نمایندگان تهران همیشه موتور محرکه مجلس بوده‌اند؛ ولی چرا نمایندگان تهران در مجلس دهم نتوانستند موتور محرکه مجلس باشند؟ عمده انفعال مجلس دهم، بر گردن نمایندگان تهران است.